

LIETUVA

Nr. 48.

CHICAGO, ILL., SUBATA, 28 Lapkriczio (November) 1896 m.

Metas IV.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

Kam reikalingas susirizimas Prancuzijos su Maskolija? Wisi neprisigulmingi Europos laikrasčiai wienu balsu atsako: reikalingas jis ir naudingas wien Maskolijai. Maskolija ne daleidžia jau dabar pacziai Prancuzijai atlikti nė wieno užrubežinio reikalo, stabdo wisaip Prancuziją, jeigu ji nori be Maskolijos tarpinikystės padaryti kokią nors sutartį su sawo kaimynais. Tokiu budu Prancuzija pasidarė kaipo provincija Maskolijos. Jeigu Prancuzija iszsitaria apie dwi sawo nužudytas provincijas, kurios norėtu atgauti nuo Wokietijos ir milijardus pinigų, kuriuos 1871 m. turėjo pergalėtojai iszmokėti maskoliskai laikrasčiai ragina to wisko iszsizadėti, nes už to kius mažmožius ėsa nepritinka dwiem kulturiskom tautom lieti kraują sawo sunų, arba rodyja Prancuzijai palikti iszriszimą to klausymo Maskolijai, kuri prisistengsmt sutaikyti Prancuziją su Wokietija.

Jeigu Maskolija stabdo pasikėsimus Prancūzijos atimti atgal paveržtas provincijas, tas užta- tai ji pati siundo Prancūzijai ant Anglijos. Kodėl? Atsakymas lengvas: Maskolija, turėdama silpną laivynę, negal pradėti karės su Anglija, kuri wien neda- leidžia Maskolijai užimti Turkiją. Aut Europos nelaimės, Anglija be pritarimo Prancūzijos užėmė Egiptą. Tas- tai nelaimingas E- giptas ir yra, teip sakant, pleszkė- mis, į kurias Maskolija įsikinkusi Prancūzijai, priwercia ją traukti iš dumblyno Maskolijas wėžimą. Anglija Maskolijai užstoja kelią ir neduoda užimti Turkijos, Anglija ir Japonija rengia atsakanciją pa- siprieszinimo pajėgą stabdancią platinimasi Maskolijos Azijoje; kadangi Prancūzijos wien pajėgos ant jų suwaldymo neužtenkančios todėl tapo prikinyta Prancūzija, kuri, jeigu užtiks karė su Anglija, turės su sawo laivyne uždengti Maskolijos pakrantes. Taigi tas wien mietis yra susirisziemo Pran- cūzijos su Maskolija., ir jis wien Maskolijai naudingas, Prancūzi- jai gi nieko gero atgabenti ne- gal.

Teisingai raszo apie tą susir-
szimą p. Wilson, laikraščtyj
"Fortnightly Reviev". "Persw-
rimas ginkluotų pajiegu", sako
p. Wilson, "pereina į šalį anti
europeiskos kombinacijos, kaip
galima pavadinti Prancuziją ir
Maskoliją, ir susidurtinimas sla-
wų susirszimu su Prancuzija gal
suteikti Europai tokią nelaimę,
su kuria gal but sulygtinas tik
atėjimas hunnų. Ant Wokietijos,
ant jos kulturos puls pirmiausiai
barbariszka isz rytų wilnis galin-
ti isznaikinti nesuprantamą jai
kulturą. Bet Wokietija atsiskė-
nuo sawo politikos prieszinimosi
Maskolijai."

Ar pasieks wienok Eiropā tā nelaimē—sunku itikēti: Prancūzija greitai persitīkrins, kad susīrīzīmas su Maskolija jai naudos ne atgabēna dabar, todēl nu Maskolijōs atsītrauks greīcīzīar wēlīaus.

Wokietjia.

Nesutikimai tarp Anglijos ir Wokietijos už valdybas kitose švieto dalyse, suartino ir Wokietiją su Maskolija ir mažai te reikią, o Wokietija tei posgi įsikinys į Maskolijos vežimą. Laikarscziai buvo pagarsinę, buk ciecorius Mikalojus buvo pažadęs sutaikyti Prancuziją su Wokietija ant tokių išlygų: kad Wokietija pripažįs atitoms nuo prancuzų provincijoms sawistowystę. Nors Prancuzijos ministriai ir prezidentas gal laižytiesi maskolių waldonui, tai wienok prancuzų tauta dar ciecoriaus Mikalojaus įsakymu ne klauso; prezidentas atsakė, kad ant tokio užbaigimo nesutikimų prancuzai ne sutiks.

Widuryj Wokietijos išsdygo sawitarpinė neužkanta tarp gyventojų ir tarnaujančių kariuonų ir tokia widurinė luomisizka neužkanta ne tik nesimažina, bet priešingai, kyla. Gyventojų pradeda nekėti wokiszki oficeriai, kurie pradėjo, ant užbaigimo nesutikimų pradėtų alaus pardawinyeziose, wartoti szoblę. Ciecorius kalboje į oficerius liepė jiems szalinties nuo alinyčių, bet užtarti, jeigu ant jų užpultų ciwiliszki gywentojai (ne tarnaujanti kariuonj), liepė, ant atsigynimo, pasinaudoti *isz ginklo*. Toks ciecoriaus atsiliepmas dar labiaus įerzino gywentojus ir tik dar labiaus pakėlė neužkantą, tik dabar ji kreipiasi jau ir prieš ciecorių. Tas randui ant gero neiszeis. Randas neužilgio, ant sudrutinimo laiwynės, pareikalaus nuo parlamento pinigų, bet galima tikėti, kad parlamento pasiuntiniai užmokės už įsakymą ciecoriaus wartoti ginklus ass. biszkuose nesutikimuose su gywentojais ir atmes tą rando reikalawymą.

Turkija.

Naujų žymesnių pjovynių Turkijoje ne atsitiko. Padėjimas vienok sultano ne pasigerino. Kaslink apatbady mo pjovynių Armenijoje, pasakoja, buk Europos wieszpattytės pareikalaus, idant Armenijai butu pripažinta wietienė patwaldytė po Europos užžiura. Armenija mokėtu sultanui tik atsakantį kasmetinį mokesį, teip kaip dabar Bulgarija arba Egiptas. Teip buwo isz pradžių su Serbija, Greqija ir Rumunija, kurios dabar su wisu sawistowės wieszpattytės. Jeigu tokias tiesas galėtu gauti armeniečiai Armenijoje, isz to, po kokiam laikui, iszdygtu su wisu neprigulminga wieszpattytė. Tokį užmanyta parent wisos Europos tautos apart Maskolijos, kuri, turėdama dalį Armenijos po sawo waldžia, prieszis wisada Armeuijos neprigulmyste. Tuom tarpu armeniečiai iszsirinko sau naują sawo tikėjimo wirsziną. Anglieski laikraszcziai pranesza, kad Maskolija todėl prieszinasi Armenijos sawistowyste, kad nori užimti wisai Mažąją Aziją. Tam tikslui, kaip sako, ji jau sutraukė kariauną ant Kaukazo ir į Pietingą Maskoliją.

Iszpanija ir jos valdybos.

Iszpaniszkas užrubežinių daly-
kų ministeris savo kalboje iš-
reiskė, kad tarp Iszpanijos ir
Suvienytų Wieszpatisčių Sziau-
rinės Amerikos yra kuo geriausia

sutikimas, kad randas Amerikos ne remia kubieciņ, bet tik priwatiszki žmonēs, už ką Amerika ne galint but kaltinama. Taigi paskalas apie nesutikimus ir laukiamą terp Ispanijos ir Amerikos karę neturįs nė jokio pamato.

Ant Kubos buwo keletas mažesnių susirėminių. Kubiečių wadas, Serafio Sanchez, norėjo paveržti Coudado, kuriame buwo 70 iszpaniskų karewiy. 2000 kubiečių leidosi į Coudado, bet su dinamitinėms kanuolėms likosi numusėti. Besitrukdamį degino triobas ir laukus cukrinėms lėndrems užėtus. Jenerolai Aminau ir Amor užpuolė ant kubiečių apkasy, kuriuose buwo 2000 kubiečių ir į 2 walandas tuos apkasus paveržė. Kubiečiai nužudė czia 60 žmonių, iszpanijonys gytik 20. Generolas Weyler pasakė korespondentui laikraszcio "El Liberal", kad dar dwi sanwaiti pasilikis prowincijoj Pinar del Rio ir dar priesz Kalėdas žada galutinią pergalėti pasikelčius. Kubiečių wadowas Maceo yra pietinėj dalyj prowincijos ir jis nesiduoda į musų įtraukti, besitrukinant iszpanijonėms, pasi-
traukia.

Ant salų Filipinų ispanijonėms nė pasisekė pergalėti maisto: jie, užėmę provinciją Batakgas, tikėjosi apmalsyti maistą ant visos salos Luzon, bet dabartinės izm ten pareinancijos žinios paduoda, kad maistą pakėlė ir apskrisciuose Taal, Lemery, Calaca, Banen ir kituose. Maistiniškai pasitraukė tik nuo jurių krantų, kur gal įgriebti kanuolių suvuiwai nuo laiwų, bet užtatai widuryj salų nusidrudino.

Apart Kubos ir Filipinų, meistarų rengia prieskonių išspanijonų valdžią ir gyventojai salos Porto Rico, didelės salos netoli Kubos.

Isz Lietuwos.

**Iszdegē kaimas Smolia-
nica.**

Naktyj, 22 d. Spalių, išdegė kaimas Smolianica, Pružanos pav., Garto gub. Spėja, kad ugnis užgimė nuo padegimo. Užsidedę kluonas starszinos ir nuoczia perėjo ant kitų ankštai wiena prie kitos pastatų triubų. Izsviso sudegė 42 ukės su wisais ukinjku turtais. Blėd skaito isz viso ant 15400 rublių. Sudegusios ukės buvo užaseku ruotos tik ant 2865 rublių, taigi žmonelėms daug atseis žudyti. Tuom tarpu padegėliams truksta ne tik pastogės, bet mai sto ir apsirėdymo, nes wisi ju turtai ugnyje prauwo.

Bjaurus wyro darbas.

Kaimė Mikniewicziaus, netol
miestelio Hanuta, Šventėnų pa
vietį, Wilnoiaus gub., namu
vieno ukininko, 18 d. pereit
mėnesio, iszgirdo moteries rik
mą, ant kurio ir subėgo kaim
mynai; įėiti į vidų ne buvo ga
lima, kadangi durys iš vidaus bu
vo užkisdžios; pasisekė subėgusi
išvirti langą, per kurį ir su
lindo ant pagelbos subėgę kaim
mynai ir uždegė žiburi. Ant pe

akimis namų gospadinė ir vėmė
teip baisiai, kad per burną lindo
net viduriai; szale gulėjo jo
wyras newa girtas. Paklausus

kas atsitiko, moteriszkė, vos galėdama kalbėti, papasakojo, kad ji su savo vyru vėlai wakarė sugrįžo nuo krikštynų; czią vyras užwiriwo kwarta pieną ir priwertė jį iszgerti; nuo to pieną ir apsirgo. Neuzilgio potam nelėiminga moteriszkė ir pasimirė. Kuną jos baisiai iszputė. Mat vyras turėjo numylėtinę, kuri pastoję neszczią, todėl mat ir panorėjo iszailiuosuti nuo senos sawo moteries, kad galėtu su numylėtine apsiwesti. Kokiais nuodais jis pasinaudojo, dar neiszirta. Žmogųdzys tapo suimtas.

Užaugimas Wilniaus gub.

Wiliaus gub., kaip ir kitose Lietuvos dalyse, užaugimas šių meta widutiniszkas, taip antai: derlingumas rugių, kwiecieź buwo wisur widutiniszkas; awiż ir żirniai buwo ne geriausi, žmones jų surinko mažiaus kaip widutiniszkai kitais metais. Bulwių ir szieno surinko daugiaus kaip widutiniszkuose metuose. Jawų prekės iki Lapkriczo buwo mažos, ne buwo, ant jų nė pirkėjų; miesteliuose żydai mokejo už rugius po 45–50 kap; už kwieciezius po 60–65 kap; už sėmenis po 60 kap; už awiżas po 50 kap; už pudą. Dabar moka: už pudą rugių po 60 kap., kwiecieź po 85–90 kap; už sėmenis 90 kap., už awiżas ir mieżius po 60 kap. Iszeiwystė kaimiecių į Siberiją pasiłowė, bet užtatai beżemiai darbinįkai pradėjo ant ūdarbių ant žiemos traukti į miestus ne tik aplinkinėse, bet ir toliaus, kaip antai: į Peterburgą, Rygą, net ir į Odesą.

Ar tai teisybė.

Iszeinantis Lwowe lenkiskas laikraštis, "Przegląd Wschodni", pranesa apie atsikariusius maistuzus Mintaujos gimnazijoje (Kursėj). Gimnazijoje waikai kiekvieno tikėjimo kalbėje, pradedant mokslą, malda prigimtoj kalboj. Katalikiszkio tikėjimo mokintojas, kunigas, gawo nuo direktoriaus isakymą kalbėti maldą maskoliszkiai, bet tas atsiskakė pildyti tą isakymą ir isėjo isz gimnazijos. Direktorius, su mokintojum Miecznikowskiiu, atėjo į 3 klasę ir liepė wienam mokintiniui kalbėti maldą maskoliszkiai, bet tas atsiskakė, užtai likosi jis isz gimnazijos pawarytas. Pasilikę mokintiniai nutarė, kaip tik ant rytojaus mokitojas Miecznikowskis pradės maldą skaityti maskoliszkoj kalboj, iszeiti wisiems isz klasiuos. Kaip nutarė, taip ir padarė: kaip tik atėjo direktorius su Miecznikowskiiu ir pradėjo maskoliszką maldą, waikai pakėlė riksmą ir tiesiog atsiskakė mlestiesi maskoliszkai. Norėdiktotius wisus gadsino, susitarę 220 waikų isėjo isz klasių ir norėjo iszeiti isz gimnazijos, bet rado duris uždyrytas. Direktorius nusiuntė telegramą pas kuruatorių, o tas pas ministerį. Kokiu nuo to atėjo atsakymas, nežinia, bet potom direktorius pradėjo prieš mokintinius teisintis isz swelneliai paklausė, ar jie nenom maskoliszkiai mlestiesi, ir atsakius, kad ne, nusprendė, kad tuom tarpu katalikai, pradedant dienos mokslą, wisai nesimele.

Ar teisinga ta žinia, nes nežinome, todėl už ją ant sąwų atsakymo neimeame. Padoudame taip kaip apraszė minėtas lenkiskas laikraštis.

Wyraś dwieju moteru.

Antrinėje Marijona Makagienė, apsigyvenusi dw: re Markucziuose, netoli Wilniaus, atėjo į miestą pas 1 dalies policijos viršininką ir papasakojo, kad jos vyras, Steponas Makaginas, apleidęs ją su mažais vaikais trys metai atgal, apsiwedė antru kartu ir gyvena dabar Wilniuje, ant Aleksandrinės ulyczios, Sicino namuose. Makaginas likosi suimtas ir įsiai prisipažino, kad isztikro, turėdamas vieną moterį, jis apsiwedė su Karolina Barzdukciute ir su ja turi teiposgi vieną vaiką, antrą sziubą jis ėmė sų melą Asztrij Wartų bažnyčioj. Makaginas sėdi dabar kalnyj.

Mediniai namai miestuose.

Laikraščius "Nowosti" paduo-
da, kad Dienaburge tapo uždraus-
ta statyti naujus ir taisyti senus
medinius namus ant desminties
miesto ulyčių: visi griuvantys
seni namai turės būti sugriauti in-
į jų vietą ne vėlė bus statyti me-
dinių. Ant kitų 8 ulyčių medini-
niai namai uždrausti tik svares-
nėse miesto dalyse. Raudas, iš-
davęs tokį padawadyjimą, wie-
nok nepasirupino apie vietą, kur
galės patilpti neįirtingi gywen-
tojai išgriautų namų,

Kiauszinių reikala vy-
mas.

Kiauszinis rodosi mažas daiktas, bet ir jis didelį pelną atgabena. Daugiausiai suvalgo Europoje kiausinių anglijonys. 1895 m. anglijonys suvalgė 1500000000 kiausinių, iš kurių desimta dalis buvo iš svetur atgabenti, už kuriuos anglijonys užmokėjo 2 milijonus doliarų. Wokietijoje suvalgė 163000000 swarų kiausinių vertės 75000000 markių, čia daug kiausinių atgabenta iš Maskolijos ir Austrijos. Išvežimas kiausinių į swetimus krasztus labiausiai pakilo Maskolijoje: 1870 m. Maskolija išgabeno 110000000 kiausinių į swetimus krasztus už 2750000 frankų. 1895 m. išvežimas pasididino daugias kaip šimta sykių, nes iš čia išvežta 1250,000,000 kiausinių už 52 milijonu ir tai bewaik wien iš parubežinių krasztų, t.y. iš Lietuvos, Lenkijos ir Mažrusijos daugiausiai. Superka juos nuo žmonių po kaimus žydėliai ir sugabena dideliems miesto prekėjams, kurių siunczia į užrubežius. Paskutiniuose laikuose iš Maskolijos pradėjo į užrubežius gabenti kiausinius be kewalų, blekinėse bet užrubežiuose wisgi reikalauja daugias czielių, sweikų. Jeigu musų žmonės pats prekiawimui užsimti mokėtu, į jų rankas patektu keli milijonai pelno kas metą, dabargi jis patenka į žydų perkupezių nagus. Išvežimas kiausinių į swetimus krasztus pakilo ir Austrijoje, kuri jų perei tą metą isgabeno apie 100 milijonų swarų, iš kurių trečdaly yra čia sugabenti iš Maskolijos.

jos. Pincuzija daugiausiai kiaušinių siunčia į Angliją. Išsėdėjęs ropos vėšpatyčių Maskolijai turi daugiausiai vėšų, nes 5000000; tik Suwienytos Wėšpatystės Šziaurinės Amerikos turi jų daugiau negu Maskolijai (80,000,000). Amerika teišeopuri daugiausiai ir kiaušinių (5,500,000,000 kas meta) ir daugiausiai jų sawalgot: čzia išpuola po 98 kiaušiniai ant kiekvieno gyventojo; toliau eina Wokietija.

ja, kuri jų reikalauja 3,500,000, 000. Mažiausiai kiausinių suvalgo italijonys.

Piniginē reforma Maskolijoj.

Europos laikraščiai pradėjo garsinti, kad tuom tarpu Masko-
lį jau sulaukė dar pinigų reforma,
taigi kad neįves dar szį metų
aukso, wieton popierių ir cidabro.
Žinios, tos pasklydusios po laik-
raščius, pasirodo neteisingom's.
Projektas išdo ministerio
yra jau galutinai apdirbtas
ir pradžioj Gruodžio mėnesio,
szį metų, taps paduotas
ant nusprendimo. Į wieszpa-
tystės rodą. Jeigu ta ministerio
apdirbtą projektą priims, ne bus
jau daugiaus kluciezių ant įwe-
dimo aukšinių pinigų ir Masko-
lijoj. Nežiurint ant to ar wieszpa-
tystės roda priims ministerio
projektą, tasai, turbūt pasitiekė-
mas, kad jo užmanymas nebus
atmestu, nė ne laukia galutino
nusprendimo, bet duoda jau szį
metą padirbdinti ant 100000000
rublių aukšinių pinigų, kad tuo-
jaus po wieszpatystės rodos nu-
sprendimui turėti ganėtinai auksi-
nių pinigų ant wieszpatystės rei-
kalų.

Kaune policija wisiems, ka tik patinka ant uļyczios, dalina fotografiszkus paweisklus mirties ciecoriaus Aleksandro III. Kam jie kaunieciams reikalingi, nežinia, Gal but policija nori, kad Lietuws gywentojai isz tu paweiskus suprastu, kad gywatis ir bjauriausiu budeliu ne amžinas kad ir praliejusie daugybę nalkoto kraujo turēs apleisti žeme, kurią sawo bjauriais darbais gan suterszē.

Sawinjkai majoratų Suwalko gub.: Baronas Ramsay ir Swieczin, ant paminėjimo apwinai kaimo maskolisko ciecoriaus, numazino randos samdantiems palikarkus ant pusės. Majoratai pasidarė iš atimtų nuo lenkų laikais 1863 dvarų, kuriuos visoki maskolpalaikiai tiesiog saprisawino; Ramsay ir Swieczin gawo tuos majoratus dykai, todėl ir nėra kuom labai girtiesi įėję randas numazino.

Maskoliszkas staciatikiszkas
sinodas, ant sumaskolinimo lietu-
wių, rengiasi padidinti skaitlių sta-
ciatikiszkų cerkwinių mokslinių
Lietuwoj. Maskoliszka apszwieti-
mo ministerija tuom tarpu nesiru-
pina apie uždėjimą swietiszkų mok-
slainiui, taigi mat ji nori, kad
Lietuwoj butu wien staciatikiszkų
kos. Maskoliai pasitiki, kad paba-
gę tas mokslaines lietuwių waika-
bus prilankesni staciatikystei.

Pagal paskutini suskaičymą gyventojų, atliktą policijos Vilnius, be priemiesčių, turįs viso 163000 gyventojų; įeigu prie to priskirti priemiesčių, skaitlius gyventojų perėis 200,000 žmonių.

Koszedaruose, Wilniaus gub.
tapo įrengta pradinė, swietiszki
(ne cerkwinė) mokslo mū. Liep
jaus geležinkelis ant to padova
nojo 1000 rublių.

Prekės laukų produktų Wi
niuje: ažišos po 64-68 kap. už
pudą, griekai-63-66 k.; sviestas
11 rub. 25 k.-14 rub. 50 k.; spu
das szieno: 27-30 k.; sziaudy
23-25 k. pudas.

The Lithuanian Weekly "Lietuva"

PUBLISHED EVERY SATURDAY.
Serves all kind of Job Printing and trans-
lating in all modern languages.

Subscription \$2.00 per year.

All communications must be addressed
"Lietuva" Publishing Co.,
#24 33rd St., Chicago, Ill.

Nedelinis laikraštis "LIETUVA"

Išleista kas Subata, Chicago, Ill.

KAS TUOJA:

ANT METU AMERIKOJE....\$2.00
IN UŽMARE.....\$3.00

Užveidotojas A. OLSZEWSKIS.

Bankas: (Korespondencijos) ir laisvųjų tu-
ri būti adresuoti ant šio adreso:

"Lietuva" Publishing Co.
924 33rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS.

Pilnai turi būti siunsti per MONEY ORDER arba
REGISTRUOTĄ GRAMATĄ ant ranku

A. OLSZEWSKIO,

924 33rd St., Chicago, Ill.

Isz Amerikos.

Musztynės bažnyčios.

Lenkiskoj bažnyčioj Bay Ci-tyje, Mich pereinot nedėlios po pietų atsitiko musztynės, kuriose daug žmonių likosi sužeistų. Per pamokslą mat kunigas kuom užgavo parapijonių ir tie pradėjo šaukti, kad kunigas išsinešdintu; nedavė jam paimti nė drabužių pakabintų zokristijoj ir ant galo sulaukė jį kaip savo kalinį. Po pietų kunigo szalinikiai susirinko ant jo išliuosawimo. Nuo to ir prasidėjo musztynės. Policijai su dideliu wargu pasisekė musztynes apstabyti ir paimti kunigą su sawim, kurisai paėmė ir bažnyčios raktus. Panedelio rytą musztynės wel atsinaujino. Bulmistras susaukė miesto urėdinkų susirinkimą reikaluose tų parapijonų maisztų; kalba, buk susirinkę nusprendė pasaukti miliciją.

Nužude 200, o darbo negawo.

Kaip paduoda lenkiskaz laikraštis "Kurjer Polski", pas apsigywenusį Milwaukeje, Juozą Budiszą, atėjo koksai nepažįstamas, kurisai pasisakė esąs "ro daku" Jonu Konka, kad turi didelę farmą, kurios pats apdirbt negal ir dabar reikalauja žmogaus, kurisai prižiūrėtų jo galvijus ir pardawinėti pieng. Budisz sutiko eiti ant farmos su dwiem sawo waikais. Konka pažadėjo mokėti jam po \$20, o waikams: wienam \$18, kitam \$12 ant mėnesio ir pareikalawo \$100 kaucijos kaippo ženklą, kad jie kitur darbo neįjieszkos. Budisz sutiko ant to ir padarė su Konka, pas adwokatą Gonskį, kontraktą ant rasztos. Kaip tik gawo pinigų, liepė pasamdyti wežimą, paėmė Budisz daiktus ir dwi kaszes su žuwmis ir wiską nuwežė ant geležinkelio, kaip sakė, idant nusiųti ant farmos. Wisi daiktai Budiszso werti buvo apie 100 dol. Konka nuwaziawęs ant geležinkelio, jau daugiaus nesugrįžo. Budisz ne isz syk suprato, kad likosi prigautu, todėl ir dawė žiną į policiją juo per wėlai. Pasirodė, kad Konka kaszes su žuwmis iszsiuntė į Delano, Minnesotoj, Budiszso gi daiktus į Chicagą, kur gal ir pats iszwažiawo.

Mokslainės Manitoboj.

Manitoboj, angliskos Kanados dalyj, traukėsi nesutikimai tarp katalikų ir gywenotojų kitokio tikėjimo už mokslaines. Nekatalikiska parlamento pasiuntinių dalis užgyrė naujus įstatus, pagal kuriuos mokiniams tikėjimo mokslainėse likosi wisai apleistas. Tas užgyrimas wienok nepatikto katalikams. Katalikai Kanadoj yra prancuzai, nes krasztas dar

pereitame amžjy tapo angljonų nuo prancuzų paweržtas. Kanados prancuzai ne tik kad ne pasi-ganėdino praszalinimu tikėjimo mokslo isz mokslainių, bet pareikalawo, kad jose but mokina-ma ir prancuziskz kalba. Randas priwerstas buwo taikytiesi prie to reikalawymo ir dabar ant galo likosi padaryta su prancuzais katalikais sutartis. Ant toliaus, wieszoze mokslainėse tikėjimo mokslas bus mokini-mas: jeigu jo reikalą pri-pažis mokslainės globėjai, jeigu to pareikalawo tėwai ar auginto-jai 10 lankanczių mokslainę mies-tuose ir 25 waikų mokslainėse priemiesczzių ir kaimų. Ant tikė-jimo mokslo bus apwerezama pu-sė paskutinės walaudos, bet ne norinti ne bus priwerstinau wa-romi prie to mokslo. Apskri-cziuose prancuzų apgywenuose mokintojai turi mokėti teip prancuziskz kaip ir angliskz kalbą. Knigos paskirtos prancuzų waikams turi turėti tekstą mok-lo atspaudintą angliskz ir prancu-ziskz kalbose, kad waikai isz-palengwo pratintusi prie angliszkos kalbos.

Bryan po rinkimu.

Demokratiskaz ant prezidento kandidatas, Bryan, nors jo per dartinis rinkimus ne iszrinko, nepaliowė agitacijos, bet kaip sako, turys rengti dirwą kitiems rinkimams ir gerai iszreikszi wisiems mierius demokratiskos partijos. Pereitą subatą atsilankė jis Springfielde, Mo. ir buwo ant dwiejų mitingų, kur laikė kalbas. Isz czia iszwažiawo tiesiog į Kansas City, kur praleido nedėlią Per keturis metus yra gana laiko, teip karsztai dirbant, ant galo, ir kalboms medegos pri-trukti galės.

Netikę gidytojai.

Decatur, Ind. Gidytojai Staneburner ir J. Ulme isz Berne, Decaturo pawietyj, likosi suaresztuoti. Skundžia juos už nunuodimą Adelinos Brown. Kunas numirusios likosi atkastas ir isztikro pilwe surado nuodų ped-saką.

Bjauri prigawyste.

Laikraštis iszeinantis mieste Seattle, Wash., "Post Intelligen-cer", pranesza apie bjaurią prigawystę wieno lenko, kokio ten Makowskio; prigautais gi yra teipogi daugiausiai lenkai. Szj me-tą, wisokiuose lenkiskzuose laik-raszcziuose, pradėjo talpintis ap-garsinimai apie dalinimą žemės Washingtono sztete, norintiems ten apsigyweni ant farmų; dalini-mu žemės užsiminėjo newa kokia ten "Washington Farming Land Co.", kurios užweidėjotumi buwo augscziaus paminėtas Makowski. Tasai, raszinėdamas į wisus krasztus laiszkus, kiekwienam norin-ciam farmerauti, žadėjo už 10 dol. suteikti farmą 135 akrų geros žemės ir dar atsiųti kelionės tikietą pusdykiai. Žinoma, kad daugelis atsirado norinczių už teip pigią preką turėti sawo farmą ir siuntinėjo po 10 dol. Makowskiui. Wiskas buwo gerai, kol neatsi-rado norinczių jau atkakti apimti nupirktas farmas. Tuos Makow-ski gana ilgai williojo, liepdamas isz namų nesikrutinti, nes farmos dar esancziuos neisznieruotos. Kad wienok ilgiaus negulima buwo prigaudinėti ir dažinogę, kad 30 szeimynų newa nusipirkusių farmas isz Texa-o, nelaukdami atsiuntimo už pusę prekės pažėdė kelionės bilietų, pardawę wis-ką, katik turėjo rengiasi sawo kas-ztais atkeliauti, Makowski pabė-go. Atkakę į Seattle persitikirino, kad minėtos "Washington Farm-ing Land Co." wisai nėra ir ji todėl negal ir farmų dalinti. Ne buwo ką daugiaus daryti, atkakę czia nutraukė į policiją pasiskysti, bet ir policija nieko gelbėti negalėjo. Žinoma, jeigu kas isz atka-kusių turi dar kiek pinigų, turės grįžti atgal, nes lengwas uždar-bis Washingtono, kokį teipogi Makowski žadėjo, yra ten su wisu ne lengwas. Kiek isz wisu

žmonių prigawo, isztikro neži-nia, bet ant nelaimės, turbūt, bus jų ir daugiaus, ne wien tie nelai-mingi, kurie į Seattle atkako. Makowski wisur siuntinėjo laiszkus iszgiriauczius gywenimą ant Washingtono farmų, todėl gal but, kad ir kituose sztetuose jam pasisekė ką nors į sawo tinklus pagauti. Apart dabar atkakusių isz Bremont, Tex. 30 szeimynų, esą dar kita tiek szei-mynų, kurios iszsiuntė Makowskiui pinigų. Defektywas Phillips už-siėmė tirinėjimu ir dažinogę, kad Makowski iszduwė isz Seattle dvi ar trys nedėlios atgal. Dažinogę teipogi, kad M. pasakojo, buk jis dirba pas Webba, prezidentą "Washington State Immigration Society"—wiskas wienok buwo melagystė. Gawo jis teipogi tos draugystės broszuras ir siuntinėjo jas į tuos, kuriuos norėjo į sawo tinklus pagauti; iszgriebė ir laiszkams popierę nuo tos draugystės ir ant jos laiszkus raszinėjo. Kas yra Makowski, ne galima dažinoti; pribuvo jis į Seattle Sėjos mėnesij szio meto. Isz kalbos jo laiszkuose reiktu manyti, kad jis buwo žydelis, nors raszėsi esąs katalikais ir rupinosis newa apie patatymą katalikiskos bažnyčios irzadėjo, kaip tik "rodakų", kurių wien labo geidžia, susirinks, jo kompanija sawo kasztais par-trauks ir užlaikys lenkiskz kunj-gą

† Laiwas "San Bonito", netoli Kalifornijos pakranczių susidau-žė. Buwo ant jo 48 žmonės, isz kurių tik 35 iszsigelbėjo.

† Netoli Hamilton Mo. užsidedę Nealio namai; ugnyje sudegė 5 Nealio waikų. Tėwai mat iszė-jo ant kokio ten pasilinksminimo, o namieje paliko tik waikus, kurie ir užkrėtė ugnį.

† Prezidentas Cleveland atsi-szaukė į gubernatierių Californi-jos, Budda, su praszymu, kad ap-mainytu nusudytam už iszwary-mą isz rėlių geležinkelio trukio ant nužudymo, Wordenui, tą bausmę ant kalėjimo.

† 15 jaunų vyrų isz Ensley City, Ala. norėjo mat pasiwežinti; kada jie užwažiawo ant wieno tilto, kunj tik 10 dienų atgal kaip pastatė, tiltas įlūžo ir su juom ir anie wyriškiai įpuolė į Village Creek. Wienas likosi užmusztas, trys mirtinai apkulti, kitų apkulimai lengwesni.

Isz darbo lauko.

† CANTON, Oh. Dirbtuwės "Im-perial Brick Co.", nuo pereinot pa-nedelio, likosi atidarytos.

† Detroit, Mich. Didelė kriaucziskz dirbtuwė Mahley & Co. nusibankrutino ir likosi už-daryta.

† EAST ST. LOUIS, ILL. "East St. Louis Packing Co." dirbtu-wės, dėl stokos užsisteliawymų, likosi uždarytos.

† YONKERS, N. Y. Didelė tapicieriska dirbtuwė Alexandro Smitho ir Sunaus, dėl stokos pir-kėjų ant sawo iszdirbimų, liko-i uždaryta. 400 darbinjū per tai nustojo uždarbio.

† NEW HAVEN, CONN. Kara-binų dirbtuwės "Winchester Repeating Arms Co." gawo nuo Amerikos rando užsteliawimą padirbti 10,000 rewolwerinių ka-rabinų, todėl priima daugiaus darbinjū, negu jų kada nors jose dirbo.

† "Miners Advocate" ragina darbinjūz rasztiesi į unijas, nes juo toliaus, juo sunkiaus neuni-jistams bus darba sugriebti. Mieste San Francisco tiktai pri-gulinti prie unijų tephoriai gal-gauti darba prie teplojimo mok-slainių namų. Mieste Cincin-nati, dėl atlikimo miesto darbo, kontraktorius neprigulintis į u-niją likosi atstatytas. Rochester Common Council nutarė wisokius spaudos darbus duoti tik prigul-nezioms į unijas spausuwėms. Carnegie Co. ne gawo Detroito darbo tik todėl, kad darbdawiai norėjo duoti darba tik prigulin-

tiems į uniją. Taigi mes wien ra-ginti galime, kad mūsų broliai darbinjūai risztusi į darbinjiskaz organizacijos arba pristotu į jau esancziuos unijas.

Iszlygos darbo Japonijoj.

Wisi swieto krasztai pradėjo baugytiesi japoniecių: Europa, Amerika, Australija bijosi, kad jie nesugabentu tiek sawo pigių isz-dirbimų, kad pertai Europos ar-ba Amerikos fabrikai ne butų priwersti mažinti sawo iszdirbi-mus. Isz tikro, juo tolyn, juo pla-cziaus Japonijos iszdirbimai isz-siplatina. Nerasi didesnes izo-kiame isz Amerikos miestų par-dawinyczios, kuri-je ne butų ja-poniskų iszdirbimų. Tas pats yra Europoj, Australijoj, Afri-koj, Azijoj; deszimts metų atgal ir Warszwaj, apie Wilnij jau ne kalbėsim, ne galima buwo su-rasti nė jokių japoniskų iszdirbi-mų, szįdien jau ten yra speci-jaliskos krautuwės, kuriose yra wieni-tik japoniskzi iszdirbimai. Tas pats yra Peterburge, Mask-woj. Odesj japonieciai įrengė nesiliaujancią parodą sawo krasztos iszdirbimų. Jeigu Japo-nija gal wisur sawo iszdirbimus gabenti, tai namieje turėjo skaitlius dirbtuwų pasididinti. Isztikro teip ir yra. Su pasidau-ginimu wienok fabrikų Japoni-joj, pasisekė ten ir uždarbis dar-binjū: szįdien jis jau bewiek susilygino su uždarbiu Wokietij-os darbinjū Neseniai, paweikslan, Jokahamoj paprastas dienos darbinjūas uždirbdawo wos 35 centus, dabar jau ir už 70c. sun-kių gerą darbį gauti. Užmo-kesnis už darbą kylą bewiek kas-dieną wis augstytyn; nežuigijo gal bus jis didesnis negu wisoj Europoj. Taigi, tur but, ne tiek mo-kestis už darbą, kiek patsai dar-bstumas japoniecių tą padaro, kad jų iszdirbimai wisur sau wie-tą iszkariauja.

ISZ Lietuwiszku dirwu AMERIKO.

Žinių dirbėjas.

Pereitame "Lietuwos" nume-ryje, pasirėmę ant rasztos p. Mi-liuszio, patilpusio "Vienybėj", pranezėme apie myrį kn. Juo-disziaus. Dabar wel "Vienybė" patalpino rasztą tikro Miluszio, kurisai raszo, kad ano pirmu-nio rasztos nesuntė ir kad kunj-gas Juodiszius ne pasimirė, kad pirmutinis rasztas buwo melagin-gas ir ne jo rasztas. Taigi mat pirmutinis rasztas, užsidenęs swetima prawarde, sumyslyjo pasztukawoti ir gal jam radosi, kad atliko iszmintingą darbą. Tuom tarpu po melagyste rasztų sweti-mą prawardę yra tai wisai tas pats, kaip padėti swetimą prawardę po wekselių ant iszgriebimo nepri-gulinczių pinigų. Taigi tokia ne-iszmintinga sztuka lygi yra pa-prastai wagystai ir jeigu toksai sztukorius jau sawo supratimo neturi, tai priwalo žinoti, kad wiso swieto tiesos, prisawinusi sau swetimą wardą dėl kokio nors asabiszko mierio, baudžia kaipo paprastą prigawėją.

Lietuwų musztynės.

"Garsas", korespondencijoj isz Gilberton, Pa., pranesza apie lie-tuwų pesztynes, atsitikusias per westuwas, kuriose keletas lie-tuwų likosi sužeistų. Ant rytojaus pesztynes wel atsinaujino ir bu-wo dar smarkesnės: langai isz-lakstė, o slenkscziai likosi kraujais aptaszkyti. Korespondentas sako, kad "pas mus wis teip pa-sibaigija bankietai"! Isz tikro gė-da mums, didelė gėda! Ten, kur lietuwius skriaudžia ir niekina swetimautis, jie ne drysta sau teisybės įjieszkoti: jie dreba lyg drehulės lapas prieš masko iszką žandarą ar zemskį, norėdami tiems pasigerinti, isz-duoda jems sawo broli, bet už tai, kur teip saws susirenka, pra-deda daužytiesi, lyg radosi wienš kitam nori užmokėti už skriaudas, kokias nuo swetimų turi kėsti. Toki szlyksztus nesu-

Isz wisur.

† Belgijoj iszdegė su wisu miestelis Lacite. Blėdj ugnies pa-daryta skaito ant dwiejų milijonų frankų.

† Terp kitų ligų, Rytinėse In-dijose platinasi neiszpaskaytai smarkiai ir raupai. Skaitlius rau-puotų pasiekia czia dabar jau 13000 žmonių.

† Mieste Emden, Hanovero provincijoj, Prusuose, atsitiko di-delis gaisras, kuris isznaikino 6 didelį namų; ugnyje sudegė ir 3 žmonės.

† Chiniecių kraszte, pawietyj Tan—Szan, netoli Pekino, krasz-to sostapilės, twanas isznaikino 20 tirsztai apgywenų kaimų. Prigėrė mažiausiai 10000 žmo-nių.

† Iszsiųti Leipcigo ewange-liskos misijonierių draugystės misijonieriai: Katolius Sagem-brok ir Ewalds Owir, abudu pa-einanai isz Kurszės, tapo 1 dieną Lapkriczio Afrikos juodųjų stambeldžių užmuszti wietoje Meson, Kilimandjaro apskritij.

† Nesiliaujanti girių degimai Siberijoj per isztisą wasarą daug padarė blėdies ypacz Jakucko apskritij. Ugnis iszneikino ir rau-puotų prieglaudos namus. Sude-gė tiltai ant kelių. Ugnis pridir-bo diktai blėdies ir laukuose: czia iszdegė daugybė sukrauto nuo pereinų metų szieno.

† Angiskose Indijose (Piet-nėj Azijoj) 72000000 žmonių kenczia badą. Paszlapa baduo-liams renka ir Maskolijoj, bet tas angljonėms nepatinka: jie sa-ko, kad Maskolija, per sawo paszlapą, nori wien sukelti indie-czius priešz Angliją. Gal tai but ir teisybė, bet jeigu tokia daugybė milijonų žmonių ne turi duo-nos, aukos kiekwieno aukautojaus yra geros; jeigu Anglija masko-liskose mato pawojų, gal masko-lių ne prileisti prie iszdašinimo aukų ir dalinimu užsiimti pati.

† Laikraštis "Polonija", iszeinantis Brazilijoj, pranesza apie nelaimę atsitikusią ant upės Rio Negro. Ant mažos waltelės isz-plaukė 12 žmonių. Iszplaukus į upės widurį, waltelė pradėjo skęsti ir apwрто ir wisi joje esanti atsirado wandenyj. Isz 12 žmo-nių iszsigelbėjo 9, 2 gi prigėrė; buwo tai du broliai Metzgerai, isz kurių wienas ne mokėjo plaukti; kitas jo brolis matyda-mas pawojų, pasiskubino su pagel-ba, bet skęstantis ir tą patraukė į gelmę. Kunus prigėrėlių isztraukė tik į trecią dieną.

† Isz Europos pareina žinios, kad ten kaip kur jau prasidėjo žiema; jankszcziausiai ji apsirėiskė Maskolijoj. Rytinėj Siberijoj 6 dieną Lapkriczio upės sustojo. O-lonecko gub. szaltis apie 5 laipsniai; žmonės jau su rogėmis wazi-nėja. Twere, tą pacią 6 d. Lapkriczio, buwo 4 laipsniai; tą die-na ir gerai pasnigo. Miestuose: Kamoj, Wiatkoj, Bieloj (prie Uraliaus kalnų) szaltis 10 laipsniai. Kalugoj 3 laipsniai; Saratowe (ant Wolgos) 6 laipsniai; czia pasirodė ir pirmas sniegas. Pasnigo net Charkowe (Pietinėj Maskolijoj). Kronstad-te, Peterburge 4 laipsniai szal-ezio. Rygoj ir Wilnij 2.

† Warszwos laikraštis "Wiek" paduoda apie wieną atsitiki-mą, kurisai geriausiai parodo, ko-kio budu pasekmingai gydo pik-tus apsirėiskimus terp žydų. Teisybė sakant, žydų girtuoklių yra mažai, bet ir toki kaip kada atsitinka. Ant wienos žydziskos uicyzios Warszwaj, wadinamos Nalewki, gyweno žydas prekėjas, (Pabaiga ant 3 puslapio).

HYGIEN A

arba

Mokslas apie užlaikymą sveikatos,
pagal Berners'ą.

[Tas].

Paveikslas, iš kuno sergancio tymais žmogaus kyla į orą neiszpasakytai smulkios, neužmatomos liuosoms akimis, kad taip pavardisime, ligos sėklos, kurios iš oro gal prisigriebti į plaučius ligonį dabojančių. Todėl, man rodosi, dabojanči tokį ligonį gerai padarytų, jeigu užsidarytų lupas visur aptiekose gaminamais respiratoriais, kurie tą ligos sėklą neperleistų.

Paryžiaus gydytojai, pjaustydami pasimirusius, persitikirino, kad beveik visi, išgyvenę keletą metų Paryžiuje, buvo užsikrėtę baidia džiova, kuri iš palepgo grauždama, daugiausiai žmonių į kapus nuvarė. Tie pats vienok gydytojai persitikirino, teipogi pjaustydami pasimirusius, kad džiova užsikrėtę, jeigu tik jie pildė higienos įsakymus, išgytų ir nors pasimirė, bet mirtį atgabend kitos ligos, o ne džiova. Taigi tas parodo, kad džiova, prie neatsargumo, neiszpasakytai platinasi, bet atsargiai ir išmintingai besielgiant ligoniui, ji pati išnyksta. Geriausių vaistų nuo džiovos yra stengtiesi apie kuo didžiausią čystumą. Ligos sėklos buva spjandaluose, todėl sveikatos užveizdos Paryžių yra išduoti tam tikri įsakymai, ir uždrausta spjaudyti ant ulycių ir ant grindų, reikia spjaudyti į tam tikras spjandinycijas su vandeniu, kuriame yra sutarpintas kuperosas. Ryti seilių teipogi nereikia, nes džiova pereitų į žarnas ir į pilvą. Grindis kambariuose mazgoti su karsztu vandeniu kuo tankiausiai.

Wiliuosi, kad užtektinai supratote ir atmenate kam reikalingas yra ant užlaikymo sveikatos šviežias oras.

Samdant gyvenimą reikia rupintiesi, kad ulycia būtų plati ir ne su labai augstoms trioboms ir namai turi turėti didelius, placius langus, atsidarancius per visą savo ilgį, kaminau tur but platus.

Sveika yra gyventi adaroj vietoj, bet sunku tokius namus surasti, arba jie paprastai toli stovi nuo darbo vietos, bet žinote priezodį: jeigu kalnas nenori pas mane ateiti, tai man reikia eiti pas kalną, taigi jeigu jus namai yra anksztoje vietoje, tai jus pats turite pasirupinti kas dieną iszeiti ant poros valandų į daržą arba į parką, kur jus galėtume kvėpuoti nors per tą laiką čystu oru.

Iš visų tautiszkų gailių Amerikoj, lietuviai, italijonys ir maskoliszi žydai gyvena ne sveikiausiai. Norėdami, kad jiems gyvenimas ateitų pigiausiai, priima tiek į anksztą ruimą boardingierių, kiek tik jų patilpti gal. Toks gyvenimas, teisybė, pigesnis, nes boardingieriai, mokėdami randą, suszelpia teip sakant kambario samdytoją, bet kaip gi tas pigumas pavojingai atsiliepia ant sveikatos visų teip gyvenanczių, taigi pacio kambario samdytojo ir jo boardingierių! Užtenka pažiūrėti į lietuvių čia gimusius vaikus, kaip jie išblyškę, ne sveiki! Taigi pigumas ne apsimoka, nes gadiną sveikatą teip gyvenanczių. Weislė gi jų turėtu but dar nesveikesnė, dar silpnesnė. Teip gyvendami mes ne tik sau blėdį darome, bet stojamės platintojais ligų kitims, kurie kokių nors būdu su mums susiartina.

Lietuvoj, po kaimus, gyvenimas didelį kruvoj anksztame ruime nėra teip pavojingas, nes čia visa šeimyna į kruvą susirenka ant trumpo laiko; dirba paprastai ant lauko, kur yra čystas oras. Wisai kitaip yra gyvenant mieste: čia iš nesveiko oro savo gyvenimo reikia eiti į darbą dirbtuvėse, kur teipogi daugybė dirbančių kvėpuojant orą pagadina.

Walgis ir gėrymas.

Kuom skiriasi gyvas žmogus nuo numirusio?

Pirmiausiai: numiręs žmogus nekruta, nevaikszcioja. Kunas gyvo žmogaus niekada nenustoja krutėjes.

Dabar papasakiosiu jums apie tą, kas pasirodys labai žingeidus. Kad su kiekvienu pasikrutinimu, su kiekvienu žingsniu, su isztarimu žodžio, mes nustojame dalelės kuno. Kaip jau pasakiau, mūsų kunas nuolatai kruta: apart matomo krutėjimo, paeinanczio nuo musų paczių noro, kaip vaiksztciojimas, kalbėjimas ir t.t. yra dar ir kitoki nesiliaujanti ir nepaeinanti nuo musų noro, toki kaip antai: kvėpavimas, kraujo bėgimas ir t.t. ir visi tie krutėjimai teip atsiliepia, kad su jais mes nustojame musų kuno dalies. Jeigu rytmetį atsikėlęs duocziau savę pasverti ir gerai atsimeczyjan kiek svarų svėriau, tai padaręs tą patį vakare atraszciau skirtumą. Per visą dieną kalbėjau, dirbau ir vaiksztciojau, todėl pastojau lengvesniu. Tas pats yra ir su visais, nes mes visi nuolatai krutame.

Zinote jau, kad dalelės sunaudoto musų kuno iszeina iš plaučių mums kvėpuojant. Pas suaugusį žmogų svarbumas jo kuno per isztisą dieną susimažina vidutiniszkai ant 6

svarų. Paklauste gal, kodėl iki sziol neiszykote visai, zudydami teip daug savo kuno per dieną dienas.

Sztai, jeigu duocziau savę pasverti antrtojaus anksti, tame pat laike, kaip ir pirmą syk, tai mano svarbumas būtų truputį didesnis.

Kaip gi tai pasidaro?

Ant laimės, apart augszciaus pamintų darbų, yra dar vienas neatbutinai reikalingas, teip kaip ir anie. Man rodosi, kad sugrįžę namon nuo darbo pirmiausiai griebtės už valgio. Tas ir iszreiskia visą paslaptį. Walgis ir užstoją tas sunaudotas dalis kuno, kokių nustojote per dieną. Matote todėl, kad reikia kasdieną suvalgyti tiek, kiek nustojote savo kuno; auganti vaikai reikalauja valgyti daugiaus negu nustoja, nes dalis valgio eina ne tik ant palaikymo kuno, bet ir ant jo padidinimo.

Beveik viską, ką kunas mūsų per isztisą dieną nužudė, sugražina jam valgis ir gėrymas.

Sunku gal jums suprasti, kokių būdu gal valgiai persikeisti į kuną, teip į juos nepanaszų. Mėsa tai dar šiepi teip, bet duona, bulvės (roputės), vanduo, pienas, sviestas. Kaip gi jie gal persikeisti į kuną, kaulus, skurą ir t.t.? Kokių būdu jie, paveikslas, gal prisigriebti į galvą, į rankas, arba į kojas?

Kraujas ten juos sunesza.

Žinote, kad rasztas szventas sako: "kraują yra gvybė". Pirmoje dalyj szio raszt kalbėjome, kokių būdu kraujas sugabena į plaučius sunaudotas, nereikalingos daleles iš visų musų kuno dalių, o dabar reikia pasakyti, kaip į jas maistą nugabena.

Kraujas plaukia gyslomis, kurios iszsi-kerojusios po visą žmogaus kuną. Mažiausios iš jų teip yra skaitlingos ir teip arti viena kitos, kad negalime rasti visame kune vietos, kur įdurus, nebegtų kraujas.

Tos smulkios gyslės yra teip plonos, kad per jas kraujas gal persigriebti prie skuros ir mėsų žmogaus. Wadina jas plaukinėmis gysloms, isztikro vienok jos dar laibesnės už plauką.

Suvalgytas valgis turi pereiti dideles permainas, pakol jis persikeicia į musų kuną.

Peržiūrėsimė dabar tas permainas.

Nurytas maistas pereina į kanalą turintį savo pradžią gerklėje ir besitraukiantį iszilgai kuno. Wadina jį maitinimosi kanalu.

Wienoje vietoje jis iszsiskeicia ir padaro lyg krepselį arba pilvą, kuriame maistas pasilieka per tulą laiką. Per pilvo plėvę dalis maisto prisigriebia į kraujines gyslas.

Kitame gale pilvas susisairina ir padaro pratęsimą maitinimosi kanalo, kurio sienose yra mažytės skylės, vedancios į kitus kanalius; dalis maisto slankioja tuose teip ilgai, pakol ne susijungia su krauju.

Dabar pasakykite, ką padarytume, jeigu gautume smotelę mėsos, duonos ir t.t. ir jeigu juos reiktų sukimsztį į teip laibas dideles kaip sienas? Pasistengtumėte juos sutrupinti ir sumaisztį su vandeniu, kad iš jų pasidarytų skystimas, juk teip? Taigi toksi trupinimas ir pavertimas į skystimą maisto, vadinasi jo sunaudojimu, pervarymu arba digestija.

Kokias ant to mes turime burnoje prie-taisas? Dantis ir žandus.

Norėčiau, kad gerai suprastumėte, kaip reikalingi yra mums dantys ir su jų pagalba sutrupinimas maisto, pirm neng tas buva prarytas.

Greitai valganti ir mažai kramtanti ne turi tokios naudos nuo valgio, kaip prigulėtų, nes dideli szmotai, negerai sukrumtyti, ne gal but atsakančiai sunaudoti, genda pilve ir turi but praszalinti, bet kol tas atsitiks, užgims pilvo skaudėjimas, nuo kurio teip daug turi nukesti maži vaikai, nemokanti dar priderancziai valgyti.

Wienok apart sutrupinimo, valgis turi but sutarpintas vandenį, nes ir smulkiausi trupiniai, į kokių jį galime sukrumtyti, dar nepereis per mažytes skylutes esancias plėvėje musų maitinimosi kanalo.

Kaip koki iš valgio produktų tirpsta vandenį, kaip antai: cukrus, arba druska.

Jeigu gerete vandenį su cukrumi, tai cukrus lengvai pereis per mažytes pilvo plėvės skylutes ir susimaizės su gyslų krauju, iszsiiskirstys po visą kuną.

Bet kiti valgio produktai ne tirpsta vandenį, kaip antai krakmolos.

Gal jums rodosi, kad mes krakmolo ne valgome? Iš ko gi jis pasidaro? Iš miltų, bulvių (ropuczių), juk teip? Taigi dabar suprantate, kad valgydami bulves, arba ką nors iš miltų padirbtą, valgome ir krakmolą.

Mūsų kune yra vienok ir toki skystimai, kurie netirpstanczius vandenį valgio produktus padaro tirpstanczius.

Wienas iš tokių skystimų vilganczių musų gomurį ir susidedanczių daugumoj iš vandens, yra musų seilės. Ir dėl kitų priezasczių gerai yra, jeigu su joms susymaizso ryjamas maistas.

(Toliau bus).

kurisai be mios gėrė degtinę. Nežiurint ant prikalbinėjimo giminių ir stengimosi gydytojų, prekėjas gerti ne liowė. Tada giminės kreipėsi prie rabino, kurisai ir metė ant girtuoklio "cherim" (prakeikimą). Pati, waikai, giminės, wisi atsitraukė nuo iszkeikto, draugai prekėjai, ne tik kad paliowė jį szelpę, bet kiek wienas stengėsi jam kenkti, kaip tik galėjo. Girtuoklis pamatęs kad bus riestai, nusidawė pas ra-biną, prisiekė daugiaus ne gerti; rabinas paliko ant iszbandymo metus laiko ir tik persitikiręs, kad ansai paliowė gėręs, prakeikimą atsaukė. Kaip tai but pui-ku, jeigu mes teip savo denunciantus ir iszdawėjus mokėtume nubauti! girtuoklius ir pesztukus galėtume jau palikti.

Terp Kaukazo čiabuvių gyventojų, ypacz terp imeretinieczių, mingrelieczių kyla ne-kenctimas maskolių. Reikia čia mažiausios priezastės ant pagim-dymo musztynių terp wietinių gyventojų su maskolias. Kauka-ziečiai musza maskolius, o nesida-uož terp sawę, kaip tai yra pas mus. Neseniai mieste Soczi buvo didelės musztynės, kuriose apie 30 maskolių likosi gana sun-čiai suzeistų. Ant ulycios susi-muszę maskolius su imeretinieczių, nes kaip sakėsi, paskutinis jį prigawęs. Pradėjus musztynes maskolių policija tuojaus suaresztawo, tikėdama tuom nutildyti jurszimą imeretinieczių, bet tie ir atbėgę jiems su pagelba min-grelieczių, tuom ne pasiganė-dino, apsiginklawo su kuolais ir su akmenimis ir pradėjo musztį jau kiekwieną patiktą maskolių. Kromus miestelį tuojaus uždarė; imeretinieczių iszsiuntė kwieslius po wiskus namus szaukti į pagelbą; prekėjų tarnai dawinėjo kuolus, o iszkromų Ai-warowo (armenieczių) ir Uta Bachio (mingrelieczių) pradėjo szaukti į maskolius iš rewolve-rių. Terp imeretinieczių ir min-grelieczių nėra suzeistų: čia nu-kenctė wien maskoliai. Gal jums rodosi, kad nuskriaudę maskolius taps skaudžiai nubauti? Baustų juos isztikro maskoliszkos waldžios jeigu nesibijotų tuom dar labiaus suerzinti. Taigimatote, kad masko-liszi waldinėjai bijosi ir neskait-lingų tautų (imeretinieczių ir mingrelieczių) nėra nė pusės tiek, kiek yra Maskolijos lietuviai, jeigu jos terp sawę gerai sutinka ir reikalui atsitikus eina iš wien; skriaudžia jie ir mynioja wien tuos, kurie terp sawę edasi ir skundžiasi.

Kaip maitinasi augmenys.

Jeigu, paweikslas, sudegintume rugių pėdą, pasiliktu išz jo saują pelenų; sziaudai ir grūdai pawirsta pirmiausiai į anglis, su-trupa ir persikeicia į pelenus. Bet ar deginant nieko daugiaus ne lieka iš sziaudų ir grūdų, tik wieni pelenai? Ne—nes jeigu teip būtų, tai yra, jeigu wisi sziaudai ir grūdai sudegintus pawirstu į pelenus, tai tie pelenai turėtų tiek swerti kaip ir patsai rugių pė-das. Tuom tarpu kiekwienas ži-no, kad išz rugių pėdo, kurisai swėrė, paweikslas, 12 svarų, pasiliko po sudeginimu wos kokia pusė swaro pelenų. Taigi kur dingo pasilikusie swarai?

Ta dalis su duma iszkilo į orą. Jeigu deginame medį arba žolių kruvą, tai isz to teipogi pasilieka pelenai (ir anglis), dauguma gi su duma iszkilo į orą.

Matote todėl, kad ar tai rugiai, mėsai, arba koki nors kitoki aug-menys, susideda išz dwejojų dalių: wiena, kuri sudeginus su duma iszkyla į orą—ir tą wadiną degancziomis dalimis; kita, kuri pasilieka kaip pelenai arba anglis, kurių jau sudeginti ne gali-ma, wadinasi nedeganczioms dali-mis.

Iš ko gi pasidaro tos nedegan-czios augmenų dalys; nes nors kiekwienas augmenis, kiekwienas medis arba žolė dygsta iš sėklos,

tai wienok nė wiename sėklos grude ne gal but tiek daug tų degenczių ir nedeganczių dalių, kad isz to galėtu pasidaryti sziau-das su warpa su daugybe grūdų tokių jau kaip ir pasėtasis. Taigi tas dalis turi augmenys isz kur nors sugriebti, nes kitaip ne ga-lėtu augti.

Kaip žmogus, žwėris, ant to, kad galėtu augti ir gywuoti, rei-kaulauja maisto, tas pats yra ir su augmenimis; tuom tik wieni nuo kitų skiriasi, kad žwėrys griebia traukia szaknimis ir lapais. De-ganczias medegus traukia dau-giaus lapais isz oro, todėl ne žingeidu, kad sudeginus, tas da-lis su duma iszgrażina atgal o-ru, taigi atiduoda atgal tiems, nuo kurių juos pawėmė. Dalis ne-deganczius augmenis ima isz žė-mės, kurias įtraukia szaknimis, todėl jos, sudeginus augmenį, kaip pelenai sugrįžta į žemę, isz kurios tapo paimtos.

Kol diegas, kurisai isz pasėtos sėklos iszauga ne pasirodys ant pawirsztiaus, tol auga jis wien per tai, kad isztraukia maistą, ko-kį pati sėkla suteikia; todėl, jeigu sėkla per giliai į žemę pasėta, teip kad diegas turi iszaukti il-gas, pakol prisigriebs žemės pa-wirsztiaus, tasyk, tystant jam, sė-klos maisto gal neužtekti ir tok-sai praužu žemėj. Dėl tos tai priezastės sėkla per giliai pasėta ne dygsta. Juo sėkla didesnė, juo daugiaus ji gal diegeliui suteikti maisto ir juo giliaus galima ją į žemę įsodyti.

Kada diegas pasirodė augsz-ciaus žemės pawirsztiaus, tasyk jis pradeda traukti maistą isz oro per sawo besikerojanczius lapus ir drauge su jais leidžia ir szaknis į žemę, kurioms traukia sau maistą isz žemės. Ant iszleidimo diego ne reikia szwiesos, bet kaip tik augmens gawo lapus ir szak-neles, jie be szwiesos augti ne-gal.

Kaip žmogus ne galėtu gywen-ti, besimaitydamas wien wande-niu, bet apart gėrymo, reikalauja ir kitokio maisto, teipjau ir aug-menis ne galėtu gywuoti, jeigu turėtų pasinaudoti wien maistu, kokį jam oras suteikia. Todėl reikia neatbutinai, kad žemėj jis atrastu užtektinai kitokios weis-lės maisto, kurį sawo szaknelėms įtraukia; dalys tos pawirsta į teip pramintas nedeganczias me-degas.

Žemė yra wisada užtektinai to maisto, nes ir apmirusios augme-nų dalys yra maistu augantiems.

Kodėl todėl ant newaisingos žemės augmens ne nor augti? To-dėl, kad tasai maistas ne atsakančiai pritaikytas. Žemės dale-lės yra augmenų maistu, bet aug-menis gal isz jo pasinaudoti, gal ji sawo szaknelėmis įtraukti, jeigu tos dalelės tyrys wandenį. Reikalingas augmenų maistui da-lis tyrpstancziomis padaro oras, saulė. Todėl tai ant artos žemės wiskas geriausias auga, nes čia reikalingos maitinimosi dalelės, ap-wersto: į wirsų, tampa oro teip perdirtos, kad jas lengwiau aug-menų szaknys gal įtraukti. Jeigu gi kokio isz reikalingų maistų žemė turi per mažai, nes ir tas atsitinka, tasyk augmenis ne auga, nyksta, jeigu tokio maisto jam ne suteiksime. Žemėj tankiai truktas szitų reikalingų augme-nims daiktų: amonijako, fosfori-nės rugzties ir potażiaus. Juos paprastai suteikia auginamiems augmenims užmėždami lauką, kur augmenis augina.

Swetimi balsai.

Izleidižiamas Bruxellej, Belgi-jos sostapilėj, kasztais maskolisz-ko rando, laikrasztis prancuzisz-koj kalboj, "Le Nord", szitokį pa-talpino straipnį iszaiszkinantį pakraipą widurinės politikos da-bartinio Maskolijos ciecoriaus, kaslink pakraszczių ir abelnai kaslink waldymo ne maskolių apgywentų Maskolijos prowincijų. Apie tą sziteip atsiliepia "Nord": "Paskutiniuose laikau-se wokiszi laikraszczių paleido paskalą apie norą maskoliszk

rando radikaliezkaui permaintyti sawo politiką kaslink waldymo pakraszczių ir buk nori ją pas-tumti ant wisai priszingo tai kelio, kokia buwo prie nežmirsztos atminties "Caro Mirotworeo" (sandarątweriancizio). "Nord" aiszkina, kad tasai paskalas netei-singas. Toliau sako: "Musų randas, kaip ir seniaus, suprasda-mas reikalingumą, dirbs ant su-drutinimo ryszių jungianczių pa-rubežius su wieszpalytės widu-riais. Kaslink gi Baltiszkų pro-wincijų, apie kurias labiausiai ru-pinasi wokiszi laikraszczių, tai jiems prigulėtų atminti, kad jos luwo senowėj maskoliszkos (be-gėdiszkas melas, tokiomis jos nie-kada nebuwo) ir priėmė wokiszką rubą tik dėl isziwerztios čia saujos wokiszkų bajorų; čiabu-wiai gi gywentojai susideda isz estų ir liwonieczių (turbut lat-wių). Užduotė Maskolijos yra iszliuosuoti gywentojus nuo wo-kieszko spaudimo ir sulieti juos su dauguma maskoliszkos tautos. Tokia buwo palitika "caro mi-rotworeo", o wieszpats ciecorius Mikalojus II prisilaiko tradicijos sawo neužmirsztos atminties gim-dytojaus. Maskolija neatsizadės teisingų sawo tiesų ant naudos ne-znamios gywentojų mažumos".

Kad neatsizadės sawo tiesų, kad skriaus kaip iki sziol skriaudė nemaskoliszkus gailwals, apie tai nieks neabejoja, čia ir "Nord" aiszkiniamas nereikalingas: kiau-lė įlidusi į swetimą daržą nieka-da isz sawo noro isz jo ne iszeina; iszbėga wien tasyk, kada jai dar-žo sawinjkas gerai su botaga per szoną sukerta. Kad Maskolija isz geros waltios nesugražins pawerztas swetimų gailwų ties-as, tą kiekwienas žino, bet kada tie sziaudien skriaudžiamai gailwai supras sawo skriaudas, kada terp sawę susijungs, kada terp jų isz-nyks judosziai iszdawėjai, kokių, paweikslas terp lietuvių, sziaudien yra sulyginant daugiaus negu terp kitų spaudžiamųjų, tasyk ir tie pakels botagą ant iszwaikymo begėdžių kiaulių isz sawo daržo. Tada pradės griuti pamatai ca-rų wienwaldystės ir galybės jo sau-gotojų; tasyk skraudžiamieji ne-pasiganėdys wien iszwarymu swe-timų kiaulių isz sawo daržo, bet panorės ir atkerszyti už amžius skriaudų. Tasyk maskoliszi, ca-rai ne szukaus teip garsiai apie sawo tiesas skriausti sawo pa-waldinius ant naudos biurokrati-jos!

Maskoliszkas Peterburgo lai-krasztis, "Swiet", iszrado naują budą praszalinimo nesutikimų terp maskoliszko rando ir swetimų ne maskoliszkų Maskolijos gailwų. Kad tie wisi nesutikimai iszdity, pagal "Swiet", užteks uždaryti wiskas augsttesnes ir widutiniszkas moksłaines, atimti dar kaip kur neužėmytas rando pasiliku-sias tiesas tų swetimų gailwų, o tasyk, sako "Swiet", ne bus nė jo kių nesutikimų, pakraszczių Maskolijos bus drucziai suriszi-ti su jos widuriu. Jeigu pakraszc-zių gywentojai neras namieje už-darbio, ne ras moksłainių, kur galėtų apsiszwiesti, turės keltie-jį Maskoliją giliaus ir ten susima-kolins. Jeigu parubežiuose isz-nyks amatai ir iszdirbystė, tai amatinėjai ir kapitalistai turės keltis į rytus.

Wiskas gal but teisybė, bet į ką tasyk pawirs Maskolijos pa-kraszczių? Į Sacharą, ar į Mir-ties klonį? Hokus waisius izduo-tų toki herostratiszki wieszpaly-tas darbai? Ant galo, kaslink Lietuwos, maskoliszka admini-stracija jau nuo seniai "Swiet'o" nurodytos politikos prisilaiko ir todėl čia gana waisinga žemė ne gal ant ketwirtainės mylios isz-matyti 2000 žmonių, kada, pa-weikslas Wokietijoj, iszmaitina 6000 ir dar pas mus gyvenimas kas metą eina sunkyn. Randas už-darė augsttesnes moksłaines, su-mažino skaitlių pradinių, užmuszė sawo kwailais padawadyjimais prekystę ir iszdirbystę, nors tie niekad čia nebuwo iszskieroję. Isznaikino žmonių apszwietimą per uždraudimą spaudinti knigas lietuwiszkų kalboj. Tik tos prie-zastys ir neteisybės maskoliszkų urėdnikų ir pagimdė nekeptimą maskoliszkų waldžius, koksi ap-sireiszkia terp wietinių gywentojų. Jų juk seniaus nebuwo.

Zemiskos įrednės Lietu- woj.

Maskolizki laikrasčiai jau pranešė, kad Maskolijos randas rengiasi Lietuvai suteikti žemiską instituciją, taip kaip yra Maskolijoje. Užduotė tokių žemiskų institucijų yra—rupintis apie reikalus gyventojų; sanariams jų wisur Maskolijoje yra wietiniai gyventojai. Ar mes turėsime kokią naudą iš zemstwų, nors jos ir būtų įvestos, galima paabejoti. Jeigu jos ir būtų pastatytos ant jų pačių pamatų, kaip ir Maskolijoje, jeigu sanarius galėtume liuosai rinkti, tai ir taip žemstvos ne gal permainingi išduoti ant mūsų pačių pačių tiesų. Ant galo, sanariams jų būtų tokios ypatingos, kokių isprawnikas ir kiti maskolizki augstesnieji urėdnikai norėtų. Šiandien jų mums pripažinta walsczų autonomija, bet kasgi walsczųje yra poūnas? Isprawnikas. Į starszinas mūsų žmonės renka paprastai ne geriausią žmogų, bet tik tokį, kuris daugiausiai rinkėjams degtinės pastato, arba tokį, koki isprawnikai rinkti paliepa. Priewarti prie rinkimo zemstwų sanarių būtų dar didesni, negu renkant walsczų wirsziniukus, todėl ir taptų iszrinkti wien nužeminti tarnai maskolizki urėdnikai, o tokių terp lietuvių ne sto kuoja. Ką gi jie galėtų gero mūsų krasztui atgabenti? Galėtų, pa weiksas, sutverti daugias maskolizki, ant maskolinimo lietuvių waikų paskirtų mokslinių; toliaus galėtų užlaikyti gydytoją, žinoma maskolij, nes jis būtų urėdnikas, o urėdnikauti lietuviui juk Lietuwoj maskolizkos tiesos nedaleidžia. Tas pats turėtų būti ir su wisais zemstwų urėdnikais. Geriausia juk tame paweiksly, kas but, rodo mums mūsų walscziai, kur lietuwiszkas walszczius priwerstas užlaikyti maskolij rasztniką. Prie tokių iszlygų zemstvos mūsų kraszte bus wien pagelbinjais maskolizki waldžiu: jos, teip kaip ir anos, turės rupintis apie mūsų maskolinimą, nes kitoki darbai jai uždrausti.

Maskolijoje, kur yra jau nuo se niaus žemiskos įrednės, perdėtinis jų yra bajorijos wirsziniškai (predwoditeliai dworianstwa); Lietuwoj gi tie wirsziniškai ne žmonių, ne bajorijos renkami, bet rando paskirti. Taigi pas mus zemstvos perdėtinis bus maskolius ir tai toks, kuris atsižymės neužkanta lietuwytės ir mūsų krasztu. Taigi tokiai wirsziniškai stengsis wisap mūsų reikalus stabdyti. Įwedus žemiską įrednės Lietuwoj mes wien pelnysime naują administratywiszką įrednę besistengiančių, kaip ir kitos maskolizkos įrednės, apie Lietuwas sumaskolinimą.

Lenkystė Poznaniaus pro- winceljo.

Twirtybė nužudžiusių patwaldystę tautiszkų gaiwaly remiasi ant žemės ir ant iszdirbystės: juo daugias toki gaiwalai turi sawo rankose žemės plotų, juo daugias turi įrengtų wisokių dirbtuwių, juo twirczias stowi; tasyk nereikalauja bijotiesi nė jokių pasikėsinių waldanczių tautų ant isznaikinimo jų tautystės. Ant to pasirėmęs, 1886 m. Bismarck pareikalawo nuo Wokietijos parlamento 100 milijonų markių ant iszpirkimo nuo lenkų žemės Poznaniaus provincijoje. Iszdirbystė terp lenkų mažai iszsi-
rojus, todėl iszpirkus nuo jų žemę, lenkystė nužudytų pamatą, ant kurio stowi. Kaip pasisekė su iszpirkimu žemės, parodo dabar apgarsintos wokiszkos žemdarbystės ministerijos žinios. Iszty žinių matyt, kad isz paskirti ant iszpirkimo nuo lenkų žemės 100 milijonų markių, wokiszkos kolonizacijos komisija iszleido

iki dabar 70 milijonų. Už tuos pinigų pirkto nuo lenkų dwarponių 141 dwarų ir tik 35 kolonijas nuo ukinjū, isz wiso 392 t. hektarų žemės (hektaras bewiek teip didelis kaip desiatina; jį telpa 2 Suwalkų gubernijoje wirtojami margai). Už žemę kolonizacijos komisija užmokėjo 53 milijonus markių, o 17 milijonų apwersta ant wisokių pagerinimų ant nupirkto žemės. Isz ty nupirkty žemės plotų, kolonizacijos komisija 32000 hektarų iszdalino terp 1845 wokiszkų kolonistų szejmynų ir turi dar 47500 hektarų dėl 2709 szejmynų. Komisija kas metą perka nuo lenkiszkų dwarponių po keletą dwarų. Yra jau tokios wietos, kur per apsodiniimą czia wokieczių, dauguma gyventojų yra wokiecziai, nes pardawus lenkams žemę, ir lenkai darbinjikai, negalėdami pas wokieczius gauti darbo, turėjo persikelti kitur. Taigi ant ateinančių rinkimų lenkai turės nustoti wieno sawo į parlamentą pasiuntinio. Isz to wisko matyt, kad lenkystė twirczias stowi terp neturtingų ukinjū, negu terp lenkiszkų dwarponių, nes labai mažai yra ukinjū, kurie parduotų sawo žemę wokiecziams. Kaip Poznaniaus provincijoje, terp yra ir Lietuwoj: ir czia dwarai patenka į maskolij nagus, nuo ukinjū glabai retai pasiseka maskoliams žemę sugriebti. Lietuwas dwarponiai stengiasi daugiausiai Lietuwoj surinktus pinigus swetur iszleisti, o jai nieko nesuteikia. Tas wien parodo, kad mūsų kwoje už tautystę, mes nieko gero nuo sawo dwarponių laukti negalime: jie, kad sugriebi kur wirszias skatiką, kurį swetur galėtų iszleisti, parduos jų waldomą žemę kad ir didžiausiam mūsų priešui.

Wietines žinios.

— Ant susikeitimo Lawndale ul. su Burlington & Quincy geležinkelio tapo maszinos perwažiutas ir ant wietos užmestas nepažįstamas jaunas, apie 25 metų wirsziskis. Jo kiszianiuose rado sanario ženklą murinčių unijos ant wardo Johno Sutherland.

— Ant rėlių Grand Trunk geležinkelio, netoli 51 ul., likosi pasażierinio trukio perwažiutas konduktorius Daniel Miller. Trukio ratai nupjovė jam abi kojas. Nuwėžė jį County ligonbutį, bet gydytojai nepasitiki nuo myrio iszgelbėti.

— Lenkas, Jokubas Kalisz, apsigywenęs ant Cherry ave. pargrįžo namon gerai užstraukęs ir radęs sawo moterį begulint lowe, kuri pagimdė waiką, teip įpyko, kad pagriebęs lazda, paskui kedę, pradėjo muszti ligonę ir daužė teip ilgai, pakoletai, apsiliejusi krauju, ne apmirė. Subėgo kaimynai ir Kaliszą suėmė.

— Trys wirsziskiai, pereitos subatos wakarą, užėjo į salingą Simon, ant kertės Harrison ir Fifth ave. ir pareikalawo alaus. Kelneris Rutz rengėsi sweczianis patarnauti, bet wienas isz jų iszstraukė isz kieszniaus del rewolwierių ir atkiszęs wamzdžius į kelnerį, liepė jam nesikrutinti. Kitas gi iszkraustė kiesznius, o trečiasis kasą. Paskui wisi iszsineszdino, paėmę isz wiso 18 dol. Drasių wagilų ne suėmė.

— Po nr. 705 ant Milwaukee ave. atsirado stebuklingas gydytojas, J. Brooks, kuris, žinoma, daugiausiai pelnų sau traikia isz kiesznių mažaisiais apie gydymą ligų suprantančių lenkų. Brooks, priimdamas ligonį apsirėdo kunjgiskais drabužiais, o to tik lenkams ir reikia. Neseniai gydė jis waiką wieno lenko, bet tasai, iszgėręs Brookso waistų, pasimirė. Apie tą atsitikimą tapo pranešta swaikatos žweizdai. Panaszų atsitikimų buvo ir daugias praktikoj stebuklingo gydytojo. Waistus jo paėmė ant isztyrimo swaikatos užweizda.

— Paskutiniai rinkimai Chicago kasztawo 125000 dol. Isz to iszmokėta 14000 dol. už wietas ant balsawimo paskirtas, 61,000 iszmokėta sudžios ir klerkams už jų darbą prie rinkimų, 50,000 dol. už atspaudimą balotų. Dailus

pinigai ir tai wiename tik Chicago miesto. Kiek galėjo kasztuoti rinkimai wisose Suwienytose Wieszpattytėse Sziaurinėse Amerikos!

— 9 metai atgal atkako į Chicago jaunas italijonis, Antonio Constantino. Sekėsi jam gerai: pastojė jis prižiūrėtoju darbo ant miesto ulyczijų ir nesenai apsiwedė. Kasgi limėje užmirsza apie sawo tėwynę? Neužmirszo jis ir Constantino, norėjo pasigirti broliams su sawo laime; jauna pati ir panorėjo pamatyti tėwiszkę numylėtą wyro. Wos wienok chigagietis atsilankė pas brolių, kuriai turi žemės szmotelį Wezuwijaus ugnakalnio apaczioj, atkako czia italizski žandarai, paėmė besigiriantį sawo laime amerikoni kaip pabėgusį nuo kariaunos ir apredė į karalyszka manderra. Gerai dar, kad Constantino turėjo kiek pinigų, už juos daktaras iszdirbo jam pailsi ant 6 nedėlių. Isz to ir pasinaudojo laimingas amerikietis, nesigėrėjo jau ilgias sena tėwynę, bet slapta persigriebe per rubežį Prancuziją ir isz czia keliauja į Ameriką.

Į skaitytojus.

Jau isėjo isz po pasaudus "Istorija Suwienytų Walsztų Sziaurinėse Amerikos". Yra tai didėli kniga, turi puslapį 364. Apraszo kaip Kolumbas atrado Ameriką, kokius czionai žmonis rado, kiek prie to wargo panesė; koki pirmiausiai žmonės pradėjo waziuoti į Ameriką, kokios karės buvo, kiek buvo prezidentų nuo pat pradžių sulgy sziai dienai, koki ir kakis isz jų gero padarė del szios žemės; koki pirmiausiai miestai iszdejo; koki geležinkeliai pirmiausiai tapo iszbuduoti, ir t. t. Ant pat galo talpinaisi konstitucija Suwienytų Walsztų, kuri yra reikalingiausia dalyku del perskaitymo kiekwienam žmogui szioje Amerikos žemėje gywuanciziam, idant jis pažint sawo tiesas, kokias jis turi pribuwę į szia žemę—kas jam wale o kas ne wale ir t. t. Prekė jos tik \$1.00.

Antra nauja ir niekad lietuwiszkoj kalboj negirdėta kniga teipgi isėjo isz po spaudos, po wardu: APIE ŽEMĘ IR KITUS SWIETUS, JŲ BUWI IR PA-BAIGA. Yra tai wercziausia kniga isz wisų sulgy sziai dienai buwusių lietuwiszkų knigų. Ji apraszo kaip pasidarė žemė, saulė, mėnulis, žwaigždės, planetos, kometas ir t. t.; isz ko susidėjo žemė, kokia ji buvo senuose amžiuose, ant ko ji laikosi, kaip sukasi ir koks jos bus galas; apraszo kelius wisų žwaigždžių, planetų mėnulių ir t. t.; apraszo kaip yra toli žmonėms saulė, mėnulis ir kitas žwaigždės, kaip yra didelė saulė, mėnulis, planetos ir t. t.; žodžiu sakant, apraszo wisą dangiszką sistemą. Yra tai naudingiausia kniga del perskaitymo tam žmogui, kuris trokšta apsipazinti su galybe mokslo ir su toms žwaigždėms, ant kurių kas nakt žiuri, bet jų gerai nesuprantia. Ta knygėlė turi 255 puslapius ir 30 astronomiszkų abrozėlių perstantazių planetas, kometas ir t. t. Jos prekė tik.....75c.

Kas užsimoka už "Lietuvą" isz wirszias \$2 ant wiso meto, mes duodame tam puikią knygėlę 50c. wertės downų, kas užsimoka tik \$1 ant pusės metų, tam duodame downų knygėlę už 25c. Knygėlę gali iszsirinkti sau isz mūsų katalogo, kas kokią nori, kad tik ne brangesnė per 50c. o mes prisiysime dykai.

Raszdydami j mus ir pinigų prisiysdami wisada uždėkite szitoki adresa:

A. Olszewskis Chicago, Ill. 624 33-rd St. Pinigus siųskite registruotose gramotose, arba per "money order", ar per čekę.

Apie myslę.

Dar szįdien tikros žinios nėra, kiek McKinley isz wiso gawo e-lektoriszkų balsų, nes kaip sakėme pereitame numeryje, kad partija su partija prowioj isz suwogimi balsų, o prowa su pora dienu nepasibaigia, bet ima ilgą laiką. Wienok tie, kurie minė, tegul nesibijo, kaip tik tikros ofcijaliskos žinios ateis, kiek tikrai elektoriszkų balsų McKinley gawo, tuojaus pažadėtus pinigų iszmokėsime tam, kuris atminė. Tie wisi laiszkai su minimais guli sudėti geriausioj twarkoje, ir nē wienas ne pražus. Kaip jau bus tikros žinios, tada perskaitysime wisų laiszkus ir kurio bus atmyta, tas gaus pinigų.

MITINGAS.

Nedėlio, tuojaus po sumai, bus pusmetinis mitingas, Dr-ės Dowido Karaliaus, bažnytinę salę, ant kurio kiek wienas sanarys minėtos Dr-ės neatbūnai privalo pribūti, už nepribuwima korą pagal Draugystės įstatus.

K. Kigas, prez.

Gromatos ant paczto.

1608 Anceizakaitis M.	1758 Mudra Juzef
1625 Anceizakaitis M.	1764 Norwicz Juzef
1632 Conwicz Plotry	1777 Piora Wojciech
1635 Gwizdzka Jan	1780 Pozdzens Theresa
1636 Czyl Jan	1785 Runge C.
1637 Dianowsky Geo	1796 Sajdak M.
1640 Endras Kasper	1798 Sandarsas Juzef
1657 Gikas Juzepas	1808 Schrapa Hedwig
1666 Juzska Tadeusz	1825 Sylwesterowicz J.
1665 Kozpala Jozef	1828 Talo Jan
1712 Kozłowski Michal	1829 Taraszkowski J.
1715 Krewa Stanislaw	1830 Urbis John
1719 Lotka Frank	1843 Wenckiewicz J.
1745 Matejowski Anna	1851 Wellos Wincenty
1753 Mikos Anna	1853 Wotruba Maria

— Pirmas lietuwiszkas saliuinas Chicagoje L. Azuko, po nr. 3301 Auburn ave. ir kerte 33czios arti lietuwiszkos bažnycijos. Užlaiko wiska czystai ir puikai. Wisada szaltas alus, puikas likeris ir kwepenti cigarai. Užlaiko puikia salia del mitingų, weselijų ir kitokių zobowų. Jeigu isz kito miesto atwažiuoja lietuwiiai, gali atsilankyti ir spakiniai pernakwot, teipogi ir roda gaut.

Prezentas ant Kalėdų!
FREE GRAND PRIZES!
Idant praplatinti mūsų naujus 15c. Henry Clay Cigarus ir laikyti jų fabrika begy, mes per szia 60 dienu duosime downas kokiū cigaru boxu. Pirmas koks mums sawo adresa ir warda sawo arcziausio ekspreso, o mes iszsiųsime tau 1 boxa H. C. Cigaru 1 at 5 szuwų nikotinuota gumine rankenuke pollemonizacijai. Rewolwierių, S. & W. 38 patronai, kurie yra wartojami wisame swietie, 1 tikra Merchaum pyzikai, 1 Puiku wirszisko dydžio auskai užsakama puikiai iszmargyta. Laikrodėlio ir 14 c. aukso linio lenkų ir kompasu. Jo lukstai yra 14 k. aukso isz wirszias ir widurio, geriausio darbo. Stiklas smaltuotas ir laikrodėlio yra panaszus in 50 laikrodėlių. Atėik ant ekspreso ir apibūre gerai boxely su wisais dalykais, jeigu tau patinka, iszmokėk agentui tik \$1.70 ir kasztus ekspreso, o jis atiduos tau sawo taworus Wiskas, kas mes praszame kad nepatingetum atėik ant ekspreso ir pasimt sawo Cigarus, kurie yra dikti ir turi atskanzia waga ir szukiniam, kad jie tau patiks. Nors mums kasztuoja szios downas, bet mes nerime su tawim pradėti. Tu gali padaryti daugias pinigų dirbdamas del mus nel kur kitur. Pamegk. Mes reikiame agentu wisuose miestuose.

Insurance Merchandise Co. 87 Washington St. CHICAGO, ILL.

Naujas Lietuwiszkas Saliuinas.
Fel. Majausko 3301 Laurel kerte 33czios ul.
Užlaikau swiezia bawarska Alu. geriausia Alu. isz seniausias A. Wyna, Likierius ir puikiausius Cigarus.
Prie saliuono turiu puikie didelia sale ant mitingų.
baliu ir wesaliju.

Atėik broli pamatyti ir to wiso pabandyti.
Felixas Majauskas, 3301 Laurel st., kerte 33czios ul. CHICAGO, ILLINOIS.

Augustas Kilewiczius 3301 Auburn Ave., kerte 33.ios. Arba ant 3252 Laurel St., Pigiiausai iszwažioja: ANGLIUS ir MALKAS.
Teipgi užsiima perkaustymu (permafumiu) wisokių dalykų, permaining wietą sawo gyvenimo. Wiską atlieka pigiau kaip kiti.

GERAI ŽINOMA FIRMA California Wine & Liquors Co. 384 Blue Island ave. ir 475 Centre ave.
Padidino sawo krautuwy gėrymų, o sumažino wisas prekes. Pristato į namus wisokius gėryms reikalaujantiems ant balių, wesalių, piknykų ir kitokių zabowų už pigesnią prekią kaip kiti tokiems wisiams atrokuojame gera procenta. ORDERIUS ISZ PILDO GERAI, GREITAI ir PIGIAI.
Atėikyte ir pabandykite, o busite užganedinti.
Nepamirškite adreso: 384 Blue Island Ave. ir 475 Centre Ave. (13-12)

Dr. Marija Dowlatt, Lietuwe.
Paciantis isz Kauno Gubernijos. 817 W. 21st Place (Himman St.). Prima ligonius adnoso: nuo 9 iki 12 pries piet ir nuo 6 wakare. Telephone: Canal 151.
HILLE'S FOTOGRAFAS, 3452 S. Halsted ul.
Nujiama puikias Fotografijas, už tuzina tikiai \$2.00.
An weseliu ir kitokių reikalu nujiama Fotogra fijas kopukl ausel.

PIGIAUSIAS KROMAS Czebatu ir Czeweryku
pas **M.W. Goodman, 593 W. Gay St. BALTIMORE, MD.**
Per szialis 30 dienu turis iszapduoti wisas mano wasarinius taworus, kaip tai: Czebatu, Czewerykus dol wyro, moteru, waiku ir kudiuku. Užtai teip labai sumazinau jų prekas, kad wiska pas mane dabar gali pirkti bewiek už pu se prekes. Delto atkreipite atyda wisu aplinkiniu ir pažystamu ir praszau atėik pamegti, o persitikysite kad tai pigiai niekur nerastie, kaip pas mene. ST. GEORGE M. W. Goodman.

13 metų atgal atwiko į Ameriką Jonas Jakas, Kauno rėdybos, Szetos parapijos, Užkapių kaimo, palikęs paczią sumažais waikais, jau 11 metų kaip nebeatiliepia. Jei kas jį žinogya ar mirusi, duokite žinią į „Ryto“ Rėdytę, nes yra swarbus reikalai: jo moteristo reikalauja. (5-12)

Pigiai ant pardawiwo gera grosernė. Parduoda isz priezasties menkos locuinių swiekatos. Atsiszaukite po nr. 3320 Fisk st., Chicago.

Iszsiuncziamie in wisos miestus ir miestelus wisos Amerikos wisokius dalykus, kaip tai: Maszinas del siuwimo, Maszinas del drukawojimo gramatu, Siutus, Overkatus, Wargonus, Armonikas, Grajjamas Dežutes, Klarne-tas, Fleitas, Basetles, Skripkas, Gitaras, Triubas, Žiuronas, Britwas, Peilius, Wideličius, Szauksztus, Strielbas, Rewolwierių, Laikrodzių, Laikrodėlius, Lenciugėlius, Kompasus, Žiedus, Auskarus, Abrozus ir wisokius kitus dalykus. Teipogi padidiname fotografijas, dirbdiname luksztus del laikrodėliu ir t. t. Prisiuncziamie kataloga kožnam dykai.

Adresawokit teip: Kelsch, Noreiko & Co., 56 Fifth Ave., CHICAGO, ILL.

A. SILHA & CO. 551-555 Blue Island Ave. kerte 18-tos ir Loomis ul., CHICAGO.
Užlaiko didžiausią krautuwy

DRAPANU ir APAUTUWO

Didelis sztoras pilnai užwerstas rietu wems naujaušiu wasarinių paltų, žiponų, kelnų, kepturių, skrybėlių, marszkinių, czewerykų, ir t. t., o prekęs pigiausias kaip wisur. Prie to užlaiko wisokių kufurėlius, dežutias (walizas). Parankiu yra priwažiuoti, nes streetkariai prieina isz wisų didži miesto.

Lietuwy Kazimieras Ramanauskas, kurį cze ant fotografijos matote, yra klerku toje krautuweje ir lietuwiams, tena perkantiems, patarnauja isz szirdies. Parodo tikrus taworus ir paduoda teisingas prekas, per ką kiekwienas perkantis gali but tikru, kad gaus teisingą taworą ir nē ant wieno cento nebus apgautu.

Ben. Hatowskis. 527 S. Cana kerte Judd, Chicago, Ill.
Dirba, taiso ir parduoda: LAIKRODZIUS, LAIKRODĖLIUS Lenciugėlius, Žiedus, Spilkas, auskarus ir teip toliau.

Kas nori gali gauti puikių "Gold Fielled", 14-ko Karatų, ant 15 akmenų su tikrais Elgino w widuriais laikrodėliu nuo \$17 iki \$20 ant iszmokės czia, mokėdamas tik po wieną dolieri ant nedėlios.

Kas uk ko reikalaujete atėikite pas mane, pirskite wiską pigiau kaip kitur.
Ziegorela czistymas 50c. Sprendzyna 50c. Styklas ir skazupkos 10c. Szlubinej ziedaj 56 ir 72 prabos nog \$3 iki \$6. Sidabrin "Elgin" ziegorej \$7.00. Wyska garantawoje ant metu.

N. L. PIOTROWSKI, Advokatas augstzesniu sudu ir Notary Public. Ofisas: 84 La Salle St., Ruimas 620. Gywenimas: 112 W. Division St.

Atlieka prowas wisuose suduose, iszdirba wisokias popieras—dokumentus; o labjausei užsiima prowomis už suzeidima ir užmuszima geležinkelio, fabrikuose ir t. t. Kiekwienas turintis koki reikala, tegul pirmiausei pas jį rodos pasiklaue.

Gali susiszneket lenkiszkai.

W. SZYMANSKI 624 Blue Island Ave: užlaikau didžiausią

Krautuwia Mebliu, Jewel Stoves and Ranges
kaipo tai: Staly, Szėpų, Lowų, Peczių, Lem-pų, Diwanų ir t. t. o parduodu wiską pigiau kaip wisi kiti sztorai. Teipogi parduodu ir antmėnėsiu arba nedėlinių iszmokėszių. Pamėginkit pas mane, o pamaty-site, kad daug geriau ir pigiau pirskite wiską, nē kaip kur pas kokius žydus.

Geriausias Saliuinas **WIDURJE MIESTO — pas — A. J. KOWALSKI 40 La Salle Str.**
Kuriamie randasi geriausi gėrimai, ir puikiausias užkandis, szaltas ir szaltas, wisada yra ant stalo. Bartenderis yra lietuwis: taigi lietuwiui, turėdami koki reikalą mieste, gali pas jį gauti rodą, nes saliuinas randasi wisai arti korto (City Hall).

E. ZANIEWSKIS. 924 33rd Street, Chicago. Lietuwiszkas kriauczius.
Užlaiko puikiausią kriaucziuską Sztorą ir geriausei padirba wisokius wirsziskus drabužius: siutas kiadnes, bruslotus ir tt. Siuwa drapanas kuo greiciausiai, isz geriausiu gelumbiu, ir už pigesnę prekę kaip perkant gatawas. Teipogi taiso ir czystyja wisokius drabužius. Darbą atlieka gerai, gražiai, greitai ir pigiai.
Telefonas Yard 709

APTIEKA
— Geriause lietuwiszkai-lenkiszka Aptieka Juozo Leszczynsko, po nr. 3315 Laurel st., kuri užlaiko geriausias gydyklas czionykeszias ir isz Europos ir teisingiausei iszpildo receptus, o prekes pigesnes kaip kitur. Aptiekoje randasi kasdien no adynos 11 ryto iki 2 po pietu D-ras M. F. Božyncz, o D-ras M. P. Kosakauskas randasi Czetwergais ir Nedelioms no 10 iki 12 adyn. widurdienio ir daktaras W. Statkewiczius randasi kožname laike. Ant pareikalawimo gali paszaukite in aptieka per telefona kiekwiena daktara, koky kas nori ir kožkoje waldandoje. Teipogi ant pareikalawimo iszsiunczime ywairias gydyklas wisur, atsakome laiszkus ywairiose kalbose ir gydome ly gas per laiszkus.